

El Castell de Ciutadilla

Denominació:
El Castell de Ciutadilla

Terme municipal:

Ciutadilla

Comarca:

L'Urgell

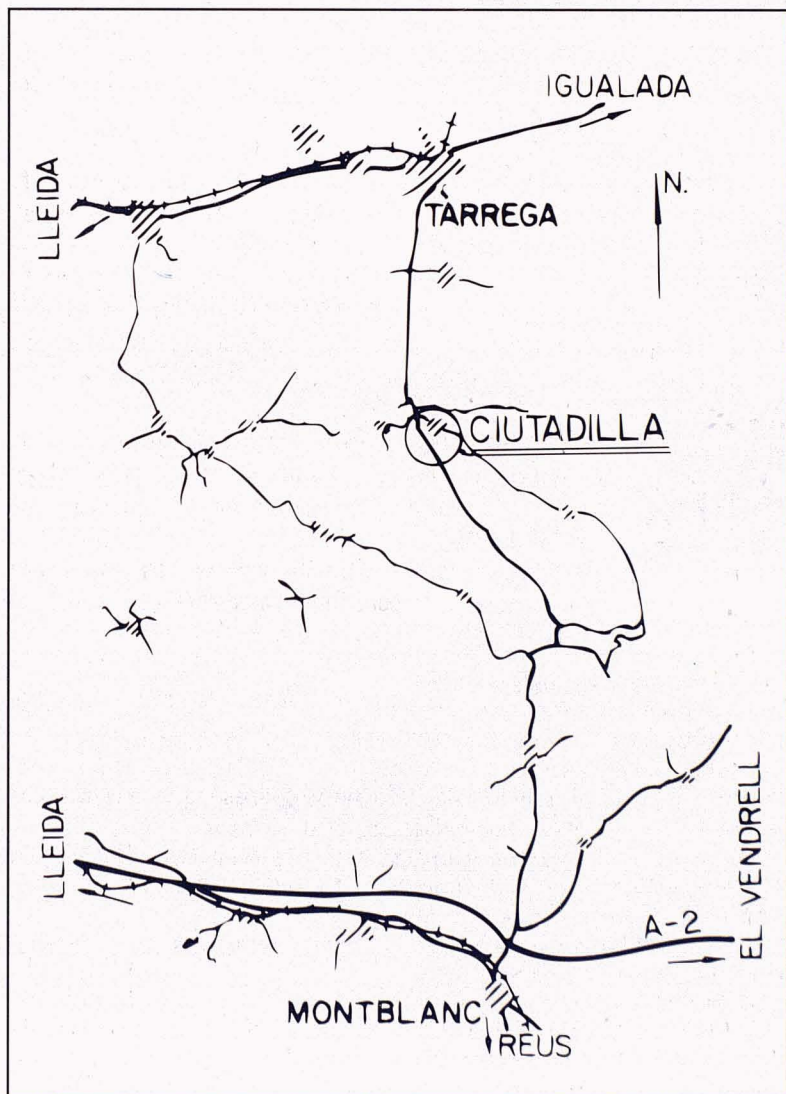
Cronologia:

Del segle XI fins al XVI

Estil:

Romànic, gòtic i renaixentista

Ciutadilla és una població de rang senyorial en regressió. La imatge dels seus carrers i casals, ens transporta a un passat gloriós, avui en dia difícilment recuperable.

El seu castell s'esmenta per primera vegada en el temps de la Reconquesta, quan Guerau de Guimerà, per una sentència arbitral del 30 de setembre del 1029, disposa que els homes i la universitat de Ciutadilla han de reparar les obres de les muralles del castell. Aquest és situat a l'esquerra del curs mitjà del riu Corb, en un cap de la serra flanquejada pel torrent Boixeró i la vall del citat riu, que li dóna una silueta de fortalesa inexpugnable com un sentinella de la vall; més encara, entrant a la fondalada per la part del nord, pel coll de la Portella de la carretera que de Tàrrrega va a Montblanc. La situació estratègica de cruïlla de camins, ens fa pensar que el castell havia de tenir un paper militar d'importància des dels temps més reculats. Hi ha indicis que indiquen que els seus voltants van ser habitats per un poble ibèric.

El que en un altre temps havia estat fortalesa i palau senyorial, avui és un munt de desolada ruïna, de murs escantellats, de finestres esbatanades, d'arcs romànics i gòtics que mostren descarnats la seva resistència a la intempèrie. Per damunt d'aquesta desfeta s'alça l'esvelta torre d'homenatge que aguanta impertèrrita les maltempsades junt amb l'escalinata renaixentista encara identificable que arranca del pati

d'armes, tot evocant el senyoriu dels Guimerà i de la noble senyora Isabel, esposa de Gispert de Guimerà, senyora de Ciutadilla, filla de Berenguer de Relat, tresorer de la reina Elionor, esposa de Pere el Cerimoniós, que "els homes i singulars persones del castell de la vila i terme de Ciutadilla, el 17 de juny de 1372 li presten homenatge."

El domini del castell pertanyé als senyors de Guimerà, des dels seus inicis fins a la fusió amb el llinatge dels Meca al final del segle XVII.

L'any 1702 Josep de Meca-Caçador i

de Cartellà obtingué el títol de marquès de Ciutadilla per haver adquirit el domini d'aquesta població la seva muller Elisabet Cardona-Rocabertí i de Guimerà. Més endavant, passà als Sentmenat, entre els quals destaca Ramon de Sentmenat i Despujol que fou batlle de Barcelona i prengué part activa en la restauració de la monarquia després de la Segona República. Al 1870 fou elegit president de la Reial Acadèmia de Belles Arts i obtingué la condecoració de Cavaller de la Gran Creu de l'orde de Carles III. Al 1871, el títol passà als Sagnier. Els Guimerà feren importants obres al

castell que de fortalesa passà a ser residència senyorial.

El pati d'armes té forma trapezoïdal i al seu redós hi havia totes les dependències del castell. Destacava l'escalinata renaixentista amb columnes i balustrada que conduïa a la planta noble on hi havia la capella i diversos salons.

L'entrada es feia per portals triples, a la part sud del castell. A la dreta, s'hi aixeca encara la torre principal, quadrangular, de set plantes amb matacà i finestral; els tres superiors, renaixentistes, junt amb tota la part est és el que queda més sencer del castell. Seguint detingudament la resta, s'hi poden observar elements romànics i gòtics que palesen la llarga perdurabilitat d'hostatges dels senyors des del segle XI fins a les últimes construccions fetes el segle XVI i encara romangué habitat fins a primers del nostre segle, a cura d'una família que hi vivia.

El primer enderrocament ocorregué l'any 1908 en caure la torre vella que ocupava l'angle nord-oest; després, caigueren les parets del sud amb les corresponents torres cantoneres. Abandonat i com un arbre mort que tothom l'estella, vingueren els maltractaments i la destrucció a espoliar-ne les pedres de més interès.

Aquests darrers anys hi ha hagut diversos intents d'una possible restauració amb la cessió de la propietat dels actuals marquesos als organismes oficials, que de moment no hi han fet res però seria convenient la consolidació del que fou un dels més nobles i grans castells de Catalunya.

Bibliografia:

Casassas i Ymbert, J. "Urgell", Etapa XXV, Suplement de "El Correo Catalán".

Duch i Mas, Joan. Gran Geografia de Catalunya, volum 9, La Segarra, l'Urgell i la Conca de Barberà.

Piquer i Jover, Josep J. "El Castell de Ciutadilla". Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida 1982.